

Odgovornost in 8 krogov odličnosti v OŠ Podbočje

Renata Jurečič, OŠ Podbočje

V današnji družbi je med ljudmi vse večja težnja po materialnih dobrinah, dosežkih, individualnem uveljavljanju. Šteje samo tisto, kar je izmerljivo s točkami, odstotki, ocenami, denarjem ... Vsi skupaj pa čedalje bolj pozabljamo, da so za dobre odnose med ljudmi pomembne predvsem vrednote.

Vrednote niso nekaj, s čimer bi se rodili, pač pa se jih učimo od rojstva. Še bolje; učijo nas jih pomembni ljudje v našem življenju: starši, vzgojitelji, učitelji, vrstniki, prijatelji, vse močnejši vpliv na posameznika pa imajo tudi mediji in izobraževalni sistem. Ne zadošča, da vrednote le spoznamo, pač pa mora biti cilj vseh nas, da se naučimo v skladu z njimi ravnati in delovati, saj težava ni v tem, da posameznik vrednot ne bi poznal, ampak težava nastane, ko jih pozna, pa se ne vede v skladu z njimi.

Podoben pojav smo zaznali tudi na naši šoli – OŠ Podbočje. Uspehe žanjemo na marsikaterem področju. Naši učenci in njihovi mentorji dosegajo izjemne rezultate na tekmovanjih iz znanj (tudi državnih), redno prejemajo razne nagrade na literarnih in likovnih natečajih, tudi na športnem področju smo imeli že nekaj državnih prvakov. Šola se redno vključuje v različne projekte (tudi mednarodne), učitelji se nenehno izobražujemo in izpopolnjujemo na svojih profesionalnih področjih.

Vendar nam to kljub vsemu ni dovolj. Že pred tremi leti smo novembra slovesno pristopili k projektu *Rastoča knjiga*, katerega idejni oče je g. Janez Gabrijelčič, ter v tem projektu videli možnost tudi za osebno rast tako učiteljev kot učencev šole.

Prvo leto tega projekta smo prednostno nalogo šole povezali z *Rastočo knjigo* in prišli na idejo, da bi

učence spodbujali in usmerjali k njihovi lastni odgovornosti. Tako smo po zgledu *Abecede odličnosti* uporabili črki OŠ (osnovna šola), ki pomenita *Odgovorni Šolar*. Učenci so se s podpisom listine zavezali, da bodo upoštevali in izpolnjevali pravila, ki so jih sami predlagali na urah razredne skupnosti. S tem korakom smo bili bližje zavedanju otrok, da so sami odgovorni za redno prinašanje šolskih potrebščin, opravljanje domačih nalog, upoštevanje šolskega reda, šolskega bontona, dogovorov razredne skupnosti itd. ... Ob tem pa smo se pomena odgovornosti in tudi lastnega zgleda še bolj začeli zavedati tudi učitelji.

Slika 1. Rastoča knjiga nas v jedilnici vsakodnevno opozarja na pomen vrednot.

Tudi v naslednjih šolskih letih smo *Rastočo knjigo* vključili v delovni načrt šole, nadaljevali *Odgovornega Šolarja* ter ob koncu šolskega leta podelili priznanja *Odgovorni Šolar* posameznim zaslužnim učencem. Vse bolj smo vsi skupaj začeli dojemati, da odgovornost ni prirojena lastnost, ampak je veščina, ki se jo moramo naučiti in jo vsakodnevno trenirati.

Tako smo v letošnjem šolskem letu (2015/16) začeli, v želji po še večji osebni rasti ter odgovornosti, živeti

»nad črto«. S *Tanko črto odgovornosti* smo se vsi zaposleni delavci šole srečali že konec lanskega šolskega leta (junij 2015), ko nam je mag. Jani Prgić na duhovit in humoren način ter s številnimi praktičnimi, življenjskimi izkušnjami in primeri, v katerih se je našel vsakdo od nas, predstavil, kako se, ko naletimo v življenju na problem ali oviro, ljudje najprej naravno odzovemo z negativnimi oblikami vedenja. Tako npr. opravičujemo svoja dejanja, iščemo izgovore, prelagamo krivdo na drugega, zanikamo, se upiramo spremembam, kritikam ter se ne nazadnje tudi vdamo, ko popolnoma zgubimo zaupanje vase in v svoje sposobnosti. Pokazal pa nam je tudi pot k življenju »nad črto«, ki prinaša izbiro, osebno svobodo in vsekakor odgovornost za vsa svoja dejanja, misli in besede. To izobraževanje je že takoj po koncu v kolektiv prineslo pozitivne spremembe v medsebojnih odnosih, pri marsikom pa je navidezna »črta« povzročila tudi preobrat v miselnem procesu na osebni ravni. Od tega dne naprej »črte« nihče od nas ne more pozabiti, in čeprav s svojimi dejanji, besedami ali razmišljanjem kdaj še vedno ne dosegamo »črte«, je pomembno predvsem to, da se tega zavedamo in tam ne ostajamo v nedogled, kar je med izobraževanjem ves čas poudarjal tudi mag. Jani Prgić.

Že avgusta 2015 smo učitelji nadaljevali izobraževanje z *8 krogi odličnosti*, pri čemer smo ponovno na sproščen, vendar kljub temu zelo strokoven način spoznavali 8 krogov osebne odličnosti, ki so skupek močnih življenjskih vrednot in načel, po katerih živijo uspešni ljudje (Prgić, 2014). Spoznali smo, da to ni 8 pravil, ki naj bi se jih posameznik držal (kajti pravila se krši), pač pa 8 življenjskih veščin, po katerih naj bi živeli in ki nam bodo omogočale razvijati svoje talente ter nas motivirale, da od sebe damo najboljše, kar znamo in zmoremo.

Načela, ki naj bi nam pomagala razvijati vse to, so naslednja:

1. **Odgovornost** za svoje misli, besede, dejanja.
2. **Predanost** pri uresničevanju zastavljenih ciljev.
3. **Govori z dobrim namenom**; način govora naj bo pozitiven, iskren in spoštljiv.

4. **Fleksibilnost** pri poskušanju različnih načinov, ki nas pripeljejo do zastavljenega cilja.
5. **To je to** – usmerjenost v sedanji trenutek.
6. **Napake vodijo k uspehu** ali kaj lahko drugič narediš bolje.
7. **Integriteta** ali usklajevanje svojega vedenja s svojimi vrednotami.
8. **Uravnoteženost** vseh področij svojega življenja.

Vsako od zgornjih načel smo povezali z določeno kretnjo, ki ponazarja posamezen krog odličnosti in ki včasih z nebesednim sporočanjem pove več kot kup besed.

Seveda ni bilo dovolj, da smo ta načela spoznali samo učitelji, nujno in čim prej smo jih želeli predstaviti tudi učencem in njihovim staršem. Tako smo že na prvem roditeljskem sestanku septembra učitelji, učenci in njihovi starši pod vodstvom mag. Janija Prgića stopili na skupno pot izobraževanja. Predavatelj je zbranim predstavil *Tanko črto odgovornosti* in *8 krogov odličnosti* ter poudaril, da le s skupnim zave-

Slika 2. »Če želiš uspeti, začni živeti nad črto.« (Jani Prgić)

danjem ter udejanjanjem teh načel lahko pripeljemo do osebnostnih sprememb ter sprememb v organizacijski kulturi.

Oktobra 2015 smo izvedli kulturni dan na temo *8 krogov odličnosti*, ki je potekal v vseh razredih od 1. do 9. in za katerega smo vsi razredniki pripravili dejavnosti, s katerimi smo v petih šolskih urah učencem predstavili vseh *8 krogov odličnosti* ter *Tanko črto odgovornosti*.

Razredničarkam 1. triade je bila pri tem v veliko pomoč knjiga Tanka črta odgovornosti za otroke od 3. do 99. leta (Prgić, 2015), v kateri nas deček Rudi, razigran, radoveden in vedoželjen fant, popelje skozi 5 krogov odličnosti: Odgovornost, Predanost, Uravnoveženost, Napake vodijo k uspehu in Govori z dobrim namenom. Preostali trije krogi (Integriteta, To je to in Fleksibilnost) pa so zajeti v čudežnem potovanju, na katerem se Rudi vsak dan nauči kaj novega. Vsi drugi razredniki so v tandemu z učitelji nerazredniki uporabili knjigo Na poti k odličnosti; 8 krogov odličnosti = 8 mojih dobrih navad (Prgić, 2015), ki je neke vrste delovni zvezek, ki so ga učenci 6. in 7. razreda dobili tudi v trajno last, saj bodo z njim dosegali odličnost še v naslednjih letih šolanja, vsi preostali učenci pa imajo možnost izposoje delovnega zvezka v šolski knjižnici. Prav vsem učiteljem pa je bil v veliko pomoč tudi Vodič za uvajanje 8 krogov odličnosti v šoli.

Slika 3. 8 krogov odličnosti – 8 stopnic do uspešnosti.

In tako je tega dne šola zaživela v krogih in s krogi odličnosti. Z njimi smo polepili šolsko jedilnico, prostor, kjer se vsakodnevno srečujejo vsi osnovnošolci in učitelji ter drugi zaposleni na šoli, in ogromni barvni krogi na steni naj bi vsakega posameznika spomnili, da koraka po poti uspešnosti. S plakati *Tanka črta odgovornosti* ter *8 krogov odličnosti* smo polepili stene razredov, izdelali različne razredne »barometre«, s katerimi smo vsak dan ali teden merili uspešnost življenja nad črto, v razredne škatle s krogi odličnosti smo pridno metali imena učencev, ki jim je z zgledom ali dejanjem uspelo živeti nad črto, ter na urah oddelčne skupnosti ali v jutranjem krogu vsak mesec poglobljeno spoznavali dva kroga odličnosti ter skušali živeti v skladu z njima.

Februarja 2016 smo na roditeljskem sestanku razredniki skupaj z učenci posameznih razredov predstavi-

li projekt *8 krogov odličnosti* tudi staršem. Udeležba staršev je bila v nekaterih razredih tudi 100-odstotna, česar smo bili še posebej veseli.

Učenci prve triade so staršem podrobneje, z igro vlog, izdelovanjem plakatov s pomočjo sličic, ki prikazujejo življenje nad in pod črto, ter učenjem gibov za posamezen krog na melodijo *Račk*, predstavili svoje dojemanje predvsem 5 krogov odličnosti (*Odgovornost, Predanost, Govori z dobrim namenom, Napake vodijo k uspehu, Uravnoveženost*), preostale tri kroge pa so razredničarke staršem le teoretično predstavile ter jih spodbudile, naj tudi sami poiščejo možne načine odzivanja pod in nad črto za posamezen krog.

V drugi triadi so učenci staršem vseh 8 krogov približali s predstavitvami v programu PowerPoint, ki so jih izdelali sami v parih ali trojicah, s skeči, dialogi,

krajšimi odigranimi prizori ter pripravljenimi nalogami za starše, ki so jih ti z veseljem in pridno izpolnjevali. Tudi starši učencev druge triade so roditeljski sestanek zapuščali zadovoljni in navdušeni, k čemur je najbrž v določeni meri prispeval tudi ples z novimi gibi krogov odličnosti na znano melodijo *Račk*.

V tretji triadi so bili učenci pri pripravi na roditeljski sestanek že zelo samostojni. Sami so pisali

scenarije za igre vlog, nekateri so se celo posneli in posnetke predvajali na roditeljskem sestanku, s pomočjo že prej omenjene literature ter spletne strani www.janiprgic.com so pripravili zanimive in izvirne predstavitve v programu PowerPoint. Na roditeljskem sestanku učencem ne bi zadoščalo, če bi bili starši zgolj poslušalci, zato so jih aktivno vključili v dogajanje. Tako so starši lahko sodelovali v kvizu »Bodi odličen« in reševali rebuse, bili pa so tudi izzvani, naj odgovorijo na zanimiva in konkretna vprašanja, ki so jih spravila v zadrego; pa ne zato, ker nanje ne bi znali odgovoriti, temveč zato, ker so ostali brez besed ob spoznanju, kako njihovi najstniški otroci že zrelo, odgovorno in odraslo razmišljajo. Kljub začetni zadržanosti in previdnosti so se starši odzvali na pobude učencev in se kmalu harmonično vključili v dogajanje. V 7. razredu so druženje kon-

Slika 4. Račke z novimi gibi krogov odličnosti.

čali celo s povabilom staršev k drugem avtorjevem projektu.

Naj ob koncu predstavitve roditeljskih sestankov dodam še nekaj razmišljanj razredničark ter devetošolcev.

»Odgovorno in predano smo se lotili naloge, zato smo med pripravo govorili z dobrim namenom, bili v popolni integriteti s cilji in trudom, ki smo ga vložili v pripravo. Delo v skupinah je bilo uravnoteženo razdeljeno, zaradi različnih predlogov so bili učenci fleksibilni. Napake, ki so se pojavljale med pripravo, so nas vodile k uspehu. In po roditeljskem sestanku smo si rekli: 'To je to!'« (Janja Rostohar, prof.)

»Sprva se mi je zdelo kot 'kar ena stvar', ki mi ne bo koristila v življenju. Čez čas sem začel sprejemati vse pojme in začel spoznavati pravi pomen krogov, ki so mi pomagali delati naloge ali pa priti čez slabe čase.« (Mitja Kraševac, 9. razred)

»8 krogov odličnosti je pomembnih za naše življenje, za našo pot do uspeha in zveze med prijatelji.« (Gašper Jurečič, 9. razred)

Projekt 8 krogov odličnosti je na šoli dobro zaživel tako med učitelji, učenci in tudi starši, saj vsi opažamo izboljšave pri opravljanju domačih nalog, boljšem učnem uspehu ter odnosih tako med učenci kakor tudi med učenci in učitelji. Učitelji kroge uspešno vpletamo tudi v razlago učne snovi, pri čemer npr. pri pou-

ku književnosti iščemo književne osebe, ki s svojim ravnanjem živijo pod in nad črto, pri pouku zgodovine ugotavljamo, kateri krog odličnosti je bil vodilo znanim zgodovinskim osebnostim, pri športu dajemo vse od sebe kot odlični športniki, ki so nam zgled ... in še bi lahko naštevala. Na letošnjem Dnevu šole smo jih celo povezali s prednostno nalogo šole – gibanjem ter jih, na »Olimpijski dan«, ki smo ga izpeljali aprila 2016, pet od njih narisali na

zastavo, ki je vihrala poleg olimpijske zastave in nas opominjala, kako zelo pomembno je, da se predstavljenih načel držimo vsak trenutek našega življenja.

Z Rastočo knjigo, Tanko črto odgovornosti in 8 krogi odličnosti smo med učenci, njihovimi starši ter zaposlenimi v OŠ Podbočje ponovno prebudili zavest o pozitivnih vrednotah in dobrih navadah, ki pa jih moramo, kakor meni Godi Keller (2014), krepiti vsak dan in vse leto. Tega se na naši šoli zavedamo vsi zaposleni, zato bomo podobne oblike dela nadaljevali tudi v bodoče in z veseljem opazovali spremembe, ki jih bodo »krogi« povzročili tako na našem profesionalnem področju kot na področju medsebojnih odnosov in komunikacije.

Viri in literatura

Prgič, J. (2014). Osem krogov odličnosti, Moja pot do odličnosti. Griže: Svetovalno-izobraževalni center Ml.

Prgič, J. (2014). Osem krogov odličnosti, Vodič za uvajanje 8 krogov odličnosti v šoli. Griže: Svetovalno-izobraževalni center Ml.

Prgič, J. (2015). Tanka črta odgovornosti: za otroke od 3. do 99. leta. Griže: Svetovalno-izobraževalni center Ml.

Prgič, J. (2014). Osem krogov odličnosti. http://www.janiprgic.com/programs_category/8-krogov-odlicnosti-2/ (dostopno 20. 4. 2016).

Musek, J. Praznine. <http://www.praznine.si/psiholog-prof-janek-musek-o-vrednotah/> (dostopno 15. 4. 2016).

Keller, G. (2014). S srcem v šoli: učbenik pedagogike za starše. Ljubljana: Zavod za razvoj waldorfskih šol in vrtcev.